

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע בדרך שאלות ותשובות
גליון מס' 248 - לפרשת דברים תשפ"ו

רמזים בפרשת דברים לתשעה באב

**אֵיכָה אֲשָׁא לְבִדִּי טָרְחָכִם
וּמִשְׁאָכֶם וְרִיבָכֶם (א, יב)**

**פרשת דברים נקראת בכל שנה
לפני ט' באב ובה רמזים לט' באב**

יסודו של תשעה באב ובעקבותיו חורבן 2
בתי המקדש נעוץ בחטא המרגלים
שהוציאו דיבת הארץ רעה. כתוצאה ממנו
בכו בני ישראל באותו הלילה, כפי שכתוב:
"**וַתֵּשָׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכוּ.
הָעָם בְּלִילָה הַהוּא**" (במדבר יד, א).
וביאר חז"ל: (תענית כט ע"א) שאותו
לילה היה ליל תשעה באב. על כך אמר
הקב"ה: אתם בכיתם בכיה של חינוך, ואני
קובע לכם בכיה לדורות. **רמזים לתשעה**

באב ולחורבן לאורך הפרשה:

א. בפסוק הראשון: "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
דָּבַר מֹשֶׁה... **מול סוף בין פארן ובין תפל**"
(א, א) משם, ממדבר פארן נשלחו
המרגלים, ושם נזרעה פורענות החורבן.
ב. רמז בלשון הקינה: בתוכחתו אומר
משה רבינו: "אֵיכָה אֲשָׁא לְבִדִּי טָרְחָכִם
וּמִשְׁאָכֶם וְרִיבָכֶם" (א, יב). המילה 'איכה'
פותחת גם את קינת ירמיהו במגילת איכה
שנכתבה על חורבן בית ראשון, וכן לקינת
ישעיהו הנביא בהפטרת שבת 'חזון',
שאמר: "איכה היתה לזונה קריה נאמנה".

ביאור התורה ב-70 לשון

**בְּעֵבֶר הִירְדָן בְּאֶרֶץ מוֹאָב הוֹאִיל
מֹשֶׁה בְּיָד אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת (א, ה)
רש"י: כִּשְׁצַעִים לִשׁוֹן פִּירְסָה לָהֶם**

**בנ"י הבינו רק לשון הקודש, מדוע
הוצרך משה לבאר להם ב-70 לשון?
הכתב והקבלה:** ביאורו של משה ב-70
לשון אינו עוסק ב-70 שפות הדיבור של
אומות העולם. 70 הלשונות מכוונות כנגד
עומק פנימי ועשיר, כנגד 70 כוונות ונתיבות
פנימיים להבנת עומק התורה, בבחינת
"שבעים פנים לתורה".

באמצעות 70 הפנים שפתח משה, קיבל
כל יהודי את היכולת למצוא את הייחודיות
שלו בתורה ולהאיר נשמתו באורה הייחודי.

חיזוק משה מול עוג מלך הבשן

אֶל תִּירָא אֹתוֹ כִּי בִידְךָ נִתְּתִי אֹתוֹ (ג, ב)

**מדוע הוצרך לחזק? מדוע חשש
משה דוקא מפני עוג מלך הבשן?**

מבאר **המלבי"ם** שבמלחמה מול סיחון
הקדים הקב"ה וציווה את ישראל להתגרות
בו מלחמה, וכך הכין אותם מראש והבטיח
להם את הניצחון. אולם במלחמת עוג, לא
נאמר להם דבר מראש. עוג יצא לקראתם
למלחמה ללא הכנה מקדמת. פתאומיות זו
עוררה בליבם חשש שמא אין זו שעת רצון,
או שמא יש קטרוג המונע מהם את סייעתא
דשמיא. לכן מיהר הקב"ה להרגיע את
משה ואמר לו: "אל תירא אותו", הפתעה זו
אינה מקרית, "מאיתי נעשה הדבר". אני
אמצתי לבבו לצאת לקראתכם בפתאומיות
כדי למסור אותו בידכם בקלות ובמהירות.

מעוניינים ברעיונות חינוכיים
מפרשת השבוע?
שלחו את המילה 'רעיון' למייל
Office@shaalti.co.il
או לחצו כאן

וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה'
אֲלֵהִינוּ נִתֵּן לָנוּ
(א, כה)

מה מלימד תורה בהקבלה זו למעשי הדבורה?

בכור שור מבאר שייחודו של עוקץ הדבורה אינו בהכרח סכנת המוות הטמונה בו, אלא בכאב החד, המציק והטורדני המגיע מכל עבר בבת אחת. הדבורה תוקפת ומותירה את חותמה הכואב, אך אין בכוחה להכריע את האדם למוות.

כך היה גם ברדיפת האמורי את בני ישראל במעשה המעפילים. כתוב "ויכום ויכתום", האויבים אמנם הצרו להם מאד, היכו ופצעו אותם קשות מכל עבר, אך יד ההשגחה העליונה מנעה מהם לכלותם כליל. המכה היתה כואבת ומייסרת, בבחינת עקיצות דבורים המכתרות את האדם, אך היא השאירה פתח של תקווה והמשכיות, בבחינת "יסור יסרני י-ה ולמוות לא נתנני".

**רוצים להיערך עם רעיונות ודברי
תורה לפרשת דברים? לחצו כאן**

מה ביאור המילים 'ידע לכתך'?

כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכָל מַעֲשֶׂה
יָדְךָ יָדַע לְכַתֶּךָ
(ב, ז)

מה ביאור המילים 'ידע לכתך'?

מבאר **רש"ר הירש** שהקב"ה נתן את דעתו למסע בני ישראל במדבר, וכיוון אליו את השגחתו הפרטית והמדויקת. בני עשיו עתידים להיות מופתעים לחלוטין בראותם כיצד סיפק ה' יתברך את כל צורכי העם במשך ארבעים שנות המסע במדבר השמים. מתוך כך, ילמדו אף הם על כוחו הכביר של הבורא ועל השגחתו העליונה והכל יכולה.

ביאור הרש"ר הירש פותח בפנינו צוהר להבנת עומק ההשגחה המלווה את עם ישראל לאורך כל שנות נדודיו. מתוך השממה הצחיחה צומחת ההכרה הברורה כי אין אנו תלויים בחוקי הטבע, אלא רק בחסדו של אבינו שבשמים.

וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה'
אֲלֵהִינוּ נִתֵּן לָנוּ
(א, כה)

איך מייחס משה למרגלים אמירה כה חיובית ומלאת שבח, שלפיה הארץ שה' נותן לנו היא "טובה"?

רש"ר הירש מסביר שבכל הנוגע לאיכותה של הארץ לא היתה מחלוקת. גם המרגלים היו תמימי דעה שהארץ משובחת ומבורכת. אשכולות הפירות העצומים שהביאו העידו על כך. חטאם לא היה בשקר לגבי המציאות, אלא בפרשנות הסובייקטיבית וביחס הרוחני שלהם אליה.

הפחד מפני תושבי הארץ ומבצריהם נבע מקטנות אמונה, והוא שצבע את הדיווח שלהם בצבעים קודרים. אילו היתה רוח איתנה בלב העם, היו בני ישראל מקשיבים רק לנתונים, לשבח הארץ הטובה, ומסננים את רעשי הרקע של הפחד.

הנצי"ב מוולוז'ין מדייק ומבחין בין שתי רמות שבח. יהושע בן נון וכלב בן יפונה לא הסתפקו בשבח החומרי של הארץ והכריזו: "טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד". הם ראו בה את הטוב האלוקי הפנימי והנצחי. לעומתם, שאר המרגלים הודו אמנם בטובתה החיצונית של הארץ, אך מבחינתם היתה זה שבח קר ומנוכר, שאליו נלוותה מיד המסקנה התבוסתנית שקשה לכבוש אותה. המרגלים ראו את השפע, אך לא השכילו לחבר אותו אל נותן השפע ואל ההבטחה האלוקית.

מיהם האמים?

הָאֲמִים לְפָנִים יֵשְׁבוּ בָּהּ עַם גָּדוֹל וְרַב
(ב, י)

מיהם האמים? ומדוע נקראו כך?

הנצי"ב מוולוז'ין: "אינו אומה שנקראת רפאים בימי אברהם אבינו, שאומה זו נקראת בימי משה רבינו 'חיו', וישראל כבשוה, אבל האמים המה מקיני קנזי וקדמוני, ומואב כנו אותם בשם אימים על שם אימתם, כדכתיב בסמוך 'והמואבים יקראו להם אימים'".